

Türkiye’de Çocuk Koruma Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

Merve BAŞAR¹

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geliş Tarihi : 14/03/2023

Makale Kabul Tarihi : 30/03/2023

Anahtar Kelimeler:

Çocuk Koruma, Çocuk Koruma Sistemi, Lisansüstü Tezler, Doküman Analizi, Nitel Araştırma

ÖZET

Çocuk koruma hizmetleri, çocuk refahı alanında gerçekleştirilen politika ve hizmetleri kapsar. Korunma ihtiyacı bulunan çocuk, her türlü risk ve ihmal istismarla karşı karşıya olan çocuğu ifade ederken devletlerin bu çocukları koruma sorumlulukları vardır. Ancak çocuk koruma sistemi, yalnızca doğrudan herhangi bir risk sonucu sisteme dâhil olan çocukları değil riskle buluşma ihtimali bulunan tüm çocukları korumayı hedefler.

Bu çalışmanın amacı, Çocuk Koruma alanında yazılmış lisansüstü tezlere dair bir inceleme yaparak konuya ilişkin bir bakış açısı geliştirebilmek ve alana katkı sağlamaktır. Nitel araştırma modelinde tasarlanan çalışmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın grubu amaçsal örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile belirlenmiştir. Çalışmada ölçüt; YÖK Ulusal Tez Merkezinde bulunan çocuk koruma alanındaki erişime açık yüksek lisans ve doktora tezleridir. Veri toplama sürecinde YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında “çocuk koruma”, “çocuk koruma kanunu”, “5395” ve “çocukların korunması” anahtar kelimeleriyle arama yapılmıştır. Arama sonucunda toplam 37 tez çalışmasına ulaşılmıştır. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanındaki tez çalışmaları bilgisayar ortamına kaydedilmiştir. Çalışmanın seçilme ölçütlerine uygun olan toplam 37 tez incelenmiştir.

Çalışma sonuçlarına göre; çocuk koruma alanında yazılan tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu, en fazla tezin 2021 yılında yazıldığı, incelenen tezlerin 19 tanesinin literatür taraması yönteminin kullanıldığı ve kalan 18 tezin 8 tanesinin nicel, 6 tanesinin nitel ve 4 tanesinin karma yöntemle yapıldığı görülmektedir. Çocuk koruma alanında yazılan tezlerin büyük çoğunluğunun sosyal hizmet anabilim dalında olduğu, yazılan tezlerin konu olarak en fazla çocuk koruma sisteminin tarihsel sürecine odaklandığı, tezlerin büyük bir çoğunluğunun örneklemini meslek elemanlarının oluşturduğu, tezlerin bulgularından elde edilen en önemli sonuç ve önerilerinin mevzuat düzenleme ve politika oluşturulması gerektiği olduğu görülmüştür. Bu çalışma, yapılan çalışmalardan yola çıkılarak konunun çalışılmamış yönlerini ve çalışma alanlarını tespit ederek çocuk koruma alanında yapılacak olan çalışmalara bir yol haritası sunmayı ve destekleyici olabilmeyi hedeflemektedir.

¹ Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi, bmmerve.98@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3651-2222

Analysis of Postgraduate Thesis on Child Protection in Turkey**ARTICLE INFORMATION**

Submission Date : 14/03/2023

Accepted Date : 30/03/2023

Keywords:

Child protection, Child protection system, postgraduate thesis, document analysis, Qualitative research

ABSTRACT

Child protection services include policies and services carried out in the field of child welfare. A child who need protection is one who is at risk and is subject to various forms of abuse and neglect. States have a responsibility to protect children in this situation. However, the child protection system aims to protect not only the children who are directly involved in the system as a result of any risk, but also all children who are likely to encounter the risk.

The aim of this study is to provide a perspective on the subject and contribute to the field of child protection by making an examination of the postgraduate theses in the field of child protection. In this research, which was designed according to the qualitative research method, the document analysis method was used in the process of obtaining and interpreting the data. The sample of the study was determined by criterion sampling, which is one of the purposive sampling methods. In this context, open-access master's and doctoral theses on child protection registered in the Higher Education Council Thesis Documentation Center (YOK-Tez) were included in the study. During the data scanning process, a search was made in the database of YOK-Tez with the keywords "child protection", "child protection law", "5395" and "child protection" in the "scan category". As a result of the database search, a total of 37 theses were found. A total of 37 theses, which were suitable for the research selection criteria, were examined.

According to the research results, most of the theses written in the field of child protection were master's theses, the most thesis was written in 2021, 19 of the examined theses did not use any research method, 8 of the remaining 18 theses were written with quantitative method, the most thesis was written in the social work department in the field of child protection. It has been seen that the theses written mostly focus on the historical process of the child protection system, the majority of the theses choose the sample as professional staff, and the most important conclusions and suggestions obtained from the findings of the theses are the need for legislative regulation and policy formation. Based on the findings, the less studied aspects of the subject and study areas are addressed for further research.

1. Giriş

Tüm çocukların çocuk olmaları sebebi ile korunma ihtiyaçları vardır. Ancak bazı koşullar ve özellikler çocukların öncelikli olarak korunmasını gerektirebilir. Çocuğa ve çocukluğa yüklenen değerin tarih içerisinde geçirdiği değişimler devletlerin çocuk koruma politikalarının şekillenmesinde etkili olmuştur. Çocukların aile içerisinde bakımının ve güvenliğinin sağlanması düşüncesi yaşanan siyasal ve toplumsal dönüşümlerin sonuçlarında devletlerin çocuk korumada sorumluluk almasına sebep olmuştur.

Geçmiş yıllarda çocuğa dair tanımlamalar yetişkin bakış açısıyla ve çocuğun gelişimsel özellikleri dikkate alınmadan yetişkinliğin tersini ifade eder şekilde yapılmıştır (Akbaş ve Atasü-Topçuoğlu, 2009). 16. yüzyılda çocukluğa dair düşünceler başlamıştır. 17. Yüzyılda çocukların masumiyetine ve kırılganlığına vurgu yapılmış ancak çocukluk kavramına dair kapsayıcı bir bakış açısı gelişmemiştir. İkinci Dünya Savaşı ile birlikte çocukların yaşadıkları zorlukların görünür olması ve insan hakları alanında yaşanan gelişmeler ile çocukluk tanımlarında gelişimsel özellikler dikkate alınarak çocuklara yönelik politikaların geliştirilmesini sağlamıştır (Sağlam ve Aral, 2016). 19. Yüzyılda devletlerin

çocukları korumadaki görevlerine dikkat çekilerek çocuk koruma alanında yasa yapma yetkisi dile getirilmiştir. Çocuklar yaşanan tüm zorluklardan en fazla etkilenen grup olmaktadır. Temel ihtiyaçlara ve haklara ulaşmakta yaşanan zorluklar, aile desteğinden ve bakımından yoksun kalma, sosyal risklere açık olmak çocukların korunmasını gerektiren durumlar olarak karışımıza çıkmaktadır. Ülkelerin sağlık, eğitim, ekonomi, siyasi ve toplumsal birçok sisteminin bir sonucu ve sorunu olarak korunma ihtiyacı bulunan çocuk olgusu ortaya çıkmaktadır (Yolcuoğlu, 2009).

Çocuk koruma sistemi, çocuk koruma alanında çocuğun yararını hedefleyen her türlü hizmeti kapsamaktadır. Çocuk koruma sistemi, çocuğun fiziksel, psikolojik, duygusal ve zihinsel açıdan en iyi şekilde gelişebilmesi için ihtiyaç duyduğu koşulları sağlamayı hedefler. Ebeveyn kaybı veya terki, her türlü ihmal istismar riski çocukların çocuk koruma sistemine doğrudan dâhil olmasını sağlarken çocuk koruma sistemi herhangi bir risk altında bulunmayan ancak bulunma ihtimali olan çocukları da korumayı hedefler. Çocuk koruma sistemi tanımla, önle ve müdahale et süreçlerini kapsamaktadır. Öncelik çocukları etkileyebilecek olası riskleri değerlendirip tanımlayabilmek ve çocukların risklerle buluşmaması için koruyucu politika ve hizmetlerin üretilmesidir. Müdahale düzeyindeki hizmetler ise riskle buluşmuş çocukları desteklemek ve iyileştirici hizmetlerle buluşturmayı hedefler (Bilgin, 2020).

Korunma ihtiyacı bulunan çocuklara yönelik hizmetlerin hem ülkemizde hem de Avrupa ülkelerinde inanç ve hayırseverlik temelli faaliyetler sürdüren kurumlar tarafından üstlenildiği bilinmektedir. Ülkemizde çocuk koruma alanındaki gelişmeler Tanzimat'ın etkisiyle resmi bir işleyiş kazanmıştır. Mithad Paşa tarafından açılan ve yetiştirme yurtlarının başlangıcı kabul edilen İslahhaneler bu alanda hizmet vermiştir. İslahhanelerde verilen kurum bakımı meslek eğitimi de içerecek şekilde kapsamlı hazırlanmıştır. Yine korunma ihtiyacı bulunan çocuklara bakım vermek amacıyla darüleytamlar kurulmuştur. Darüleytamlarda da bakım, yetiştirme, mesleki eğitim hizmetleri bulunmaktadır. Özellikle Birinci Dünya Savaşı ve Balkan Savaşları sonrasında ebeveynlerini kaybeden çocuklar için darüleytamlar önemli koruma merkezleri olmuştur. Ancak ekonomik sıkıntılar, bakılan çocuk sayısının fazlalığı ve darüleytamlarla ilgili olumsuz eleştiriler kurumların kapanmasına sebep olmuştur. Darüleceza, Darulhayr-i Ali gibi devlet etkili kurumlar çocuk bakımında roller üstlenmiştir. Ancak bu kurumlar ıslahhaneler ve darüleytamlar kadar yaygınlaşamamışlardır. Himaye-i Etfal Derneği gibi hayırseverlik temelli kuruluşlar da çocuklara bakım hizmeti sunmuştur. Bu kurumlara çeşitli devlet insanları destek vererek devletin çocuk koruma alanında görev almasını sağlamıştır. 1949 yılında 5387 sayılı Korunmaya Muhtaç Çocuklar Hakkında Kanun ve 1957 yılında 6972 sayılı Korunmaya Muhtaç Çocuklar Hakkında Kanun çocuk korumayı daha sınırlı ve dolaylı ele alırken 1983 yılında çıkarılan 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kanunu çocuk korumayı doğrudan ve devletin etkinliğini görünür kılar şekilde ele almaktadır. Yetiştirme yurtları 1949 yılında 5387 sayılı yasaya dayanarak açılmıştır. 1983 yılında 2828 sayılı kanun yürürlüğe girene kadar yetiştirme yurtları MEB'e bağlı kalmıştır. 1983 yılında SHÇEK'in kurulması ile yetiştirme yurtları SHÇEK'e bağlanmıştır. Yurt tipi bakım hizmetleri özellikle çocukların yalnızca fiziksel ihtiyaçlarının dikkate alındığı çocukların psikolojik, sosyal, duygusal vb. gelişimleri için uygun ortam ve koşullar sağlamadığı gerekçesiyle sıklıkla eleştirilmiştir. İlerleyen yıllarda çocukların yalnızca ebeveyn bakımından yoksun olmaları halinde korunmaya ihtiyaç oldukları anlayışı gelişerek çocukların farklı ihmal, istismar, yoksunluk durumlarında da korunması gerektiği anlayışı benimsenmeye başlanmıştır. Böylelikle yeni bir kanunun gerekliliğinden yola çıkılarak 2005 yılında 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu yürürlüğe girmiştir. Bu kanun korunma ihtiyacı bulunan çocuklar için uygulanabilecek tedbir kararlarını (bakım, barınma, eğitim, danışmanlık, sağlık) tanımlamış, bu kararları uygulamadan sorumlu bakanlıklara doğrudan görevler vermiştir (Elmacı, 2022; Özdemir, 2019; Turgut, 2018).

Ülkemizde çocuk koruma sisteminde çocuklara yönelik geliştirilen bakım odaklı hizmet modelleri şu şekilde sıralanabilir: çocuğa ailesi ve hısımları tarafından bakımının sağlanması, kurum tarafından bakımının sağlanması, evlat edindirme ve koruyucu aile. Çocuğun ailesi ve hısımları yanında bakımı ve korunması yöntemine göre 2828 sayılı kanuna dayanarak aynı ve nakdi destek sağlanarak çocukların ailesi yanında bakımının sağlanması amaçlanmaktadır. Korunma ihtiyacı bulunan çocuklar için sosyal incelemeler yapılmakta ve çocuğun aile ortamında korunmasının mümkün bulunması

halinde, kuruma yerleşmek için sıra bekleyen çocuklar ve yaş süreleri dolduğu için kurum bakımından ayrılan ancak hâlâ korunma ihtiyacı devam eden çocuklar bu destekten yararlanmaktadır.

Evlat edinme, ebeveyn kaybı yaşayan veya aile koşullarının çocuk için uygun olmaması durumunda çocuğun, evlat edinme koşullarını sağlayan farklı bir aileye mahkeme kararı ile devamlı dâhil olmasını ifade eder. Evlat edinme sonucunda, çocuk evlat edinenin soyadını alarak onun velayetine girer ve onun mirasçısı olur. Koruyucu aile bakım yöntemi aile temelli bakım hizmetlerinden olup çocuğun birincil bakım vereni tarafından bakım hizmetinin sağlanamaması, yetersiz ve isteksiz olmaları durumlarında biyolojik aile dışında bir ailenin yanında ücretli veya gönüllü olarak bakım hizmeti sunulmasıdır. Kurum bakımı modeli en eski ve çocuk için alternatif başka bir yöntem olmadığı takdirde devreye sokulur. Yurt tipi bakım merkezlerine getirilen eleştirilerle birlikte ev tipi bakım kurumları oluşturulmuştur (Yazıcı, 2014; Sulamacı, 2020).

Ülkemizde çocuklara yönelik bakım odaklı hizmetlerde yurt tipi kurumlardan ev tipi kurumlara geçiş olumlu bir gelişme olarak görülmektedir. Böylelikle kurum bakımında bulunan çocuklara aile ortamına yakın bir ortamın oluşturulması çocukların kişilik gelişimleri için oldukça önemlidir. Bu kurumlarda çocuklara yönelik eğitim alan sosyal hizmet, psikoloji, çocuk gelişimi gibi meslek elemanlarının sayılarının artırılması çocuklara sunulan hizmetlerin kalitesi açısından önem teşkil etmektedir (Yıldırım, 2017). Korunma ihtiyacı bulunan çocuklarla çalışan meslek elemanlarının eğitim alanlarına ve meslek tanımlarına uygun görevleri yerine getirmesi çocuklara yönelik hizmetlerin etkinliği açısından oldukça önemlidir. Çocuklar için yazılan sosyal inceleme raporlarının tek yetkili meslek grubu olan sosyal hizmet uzmanları tarafından yazılması çocukla ilgili ilk müdahale dâhil olmak üzere her türlü aşamada önem teşkil etmektedir. Tedbir kararlarının uygulanmasına yönelik izleme ve değerlendirme mekanizmasının oluşturulması tedbir kararlarının amacına uygun olarak yerine getirilmesini sağlayabilir (Yaman ve Tuncay, 2020). Çocuk koruma sisteminin en iyi şekilde işleyebilmesi için mevzuata, politikalara ve kurumlara yönelik gelişmelerle birlikte çocuk koruma sisteminin en önemli aktörleri olan çocuk ve aileye yönelik hizmetler de sunulmalıdır. Bu çalışmalar tüm çocukların risklerle buluşmasını önleyici ve aileyi güçlendirmeyi hedef almalıdır (Karakuş ve Tekin, 2012). Çocuk koruma sisteminde yapılan gelişmelerin tüm çocukları kapsayıcı ve tutarlı olması önemlidir. Çocuk Koruma Kanunu ve hâlen yürürlükte bulunan SHÇEK Kanununun uygulayıcılara yarattığı pek çok çelişki bulunmaktadır. Bu durum ülkemizin nitelikli bir çocuk koruma sistemine sahip olması önünde engelleyici bir unsur olabilmektedir. Ülkelerin çocuk koruma sistemlerinde yapılan değişikliklerde bütüne bakılarak, önceki uygulamalarla uyumlu ve kafa karışıklığı yaratmaması gerekmektedir (Karataş, 2007). Türkiye’de çocuk koruma sistemine yönelik yasal mevzuat ve politikaların gelişmiş ülkelere göre geç ve yavaş yapıldığı, kurumlar arası birliğin sağlanamadığı görülmektedir. Ülkemizde çocuk koruma sistemine dair yasal mevzuat ve politikalarda sık sık değişimlerin olduğu, bu değişimlerin hizmetlere yansımada problemler yaşanabildiği, koordine ve etkin politikaların henüz oluşmadığı bilinmektedir. Çocuk koruma sistemi henüz tüm çocukların yararının gözetildiği, haklarının tam teslim edildiği ve katılımının sağlandığı şekline ulaşamamıştır (Buz ve Ayyıldız, 2020). Bu çalışmanın amacı, çocuk koruma alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi, tezlere yönelik eğilimlerin ortaya konularak konunun çalışılmamış yönlerinin ve alanın ihtiyaçlarını belirlenmesi ve bu alanda yapılacak çalışmalara yol gösterici olabilmesidir.

2. Yöntem

Bu bölümde çalışmanın amacı, deseni, grubu, verilerin tarama süreci, verilerin toplanması ve sınırlılıklarına dair bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Çalışmanın Amacı

Ebeveyn bakımından yoksun olunması, barınma, beslenme, sağlık, eğitim gibi temel haklara erişilememesi, suça sürüklenmiş olunması, göçmen/sığınmacı durumunda olunması, şiddetin en az bir türüne uğrama ihtimalinin bulunması çocukların korunma ihtiyacı bulunan çocuk kapsamında değerlendirilmesini ifade ederken esasında tüm çocukların, çocuk olması sebebiyle korunma ihtiyacı bulunmaktadır. Korunma ihtiyacı sosyal bir risktir. Bu risk, başlangıçta sadece korunma ihtiyacı bulunan

kişinin kendisini ilgilendirirken, ilerleyen süreçlerde ihtiyacın derecesine bağlı olarak, kişinin aile üyelerini, çevresini ve kurumları ilgilendirmektedir. Bu nedenle ki devletlerin çocuk koruma sistemlerinin işlevselliği çok önemlidir (Turgut, 2018).

Bu çalışmanın amacı, Çocuk Koruma alanında hazırlanmış olan lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenlerle incelenerek bundan sonra yapılacak çalışmalara yeni bir bakış açısı getirebilmesi ve çocuk koruma alanının ihtiyaçlarının belirlenmesine katkı sağlamaktır.

2.2. Çalışma Deseni

Türkiye’de çocuk koruma ile ilgili yapılmış araştırmaların derinlemesine incelemesini amaçlayan bu çalışma nitel araştırma modeli içerisinde bulunan doküman analizi yöntemine göre tasarlanmıştır. Çalışılan konuya dair matbu ve internet tabanlı dokümanların bilimsel temellere dayanarak analiz edilmesine doküman analizi denilir. Bir doküman analizinde takip edilmesi gereken birtakım aşamalar bulunmaktadır. Bunlar; analizi yapılacak dokümanı bulma, dokümanın özgünlüğünü kontrol etme, dokümanı anlama, dokümanı derinlemesine inceleme, inceleme sonucunda dokümana dair oluşan bilgiyi kullanma, raporlama ve yayınlama şeklinde sıralanmaktadır. Araştırmacının doküman analizi yapılacak konuya hâkimiyeti yapılan dokümanların anlaşılabilirliği açısından önemli olup bu durum araştırmanın güvenilirliği için son derece önemlidir (Kıral, 2020).

2.3. Çalışma Grubu

Araştırmanın örnekleme amaçsal örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile belirlenmiştir. Bu çalışmada ölçüt; YÖK Ulusal Tez Merkezinde çocuk koruma alanında yazılmış erişim izni bulunan yüksek lisans ve doktora tezleridir.

Çalışma kapsamında çocuk koruma alanında yazılmış ve YÖK Ulusal Tez Merkezine kayıtlı 37 tez incelenmiştir.

2.4. Verilerin Tarama Süreci

Veri tarama sürecinde YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında “tarama kategorisinde” “çocuk koruma”, “çocuk koruma kanunu”, “5395” ve “çocukların korunması” anahtar kelimeleriyle arama yapılmıştır. Yapılan tarama sonucunda “çocuk koruma” anahtar kelimesiyle yapılan aramada 30 tane tez, “çocuk koruma kanunu” anahtar kelimesiyle yapılan aramada 8 tane tez, “çocukların korunması” anahtar kelimesiyle yapılan aramada 9 tez, “5395” anahtar kelimesiyle yapılan aramada 4 tez sıralanmıştır. Tarama sonucunda ulaşılan toplam tez sayısı 51 olurken dört anahtar kelime aramasında da ortak bulunan tez sayısı 12’dir. Erişim izni bulunmayan tez sayısı 2’dir. Böylece tarama sonucunda toplam 37 tez çalışmasına ulaşılmıştır.

YÖK Ulusal Tez Merkezinde çalışmanın ölçütlerine uygun olan ve erişim izni bulunan 37 tane lisansüstü tezin çalışma kapsamında incelenmesine karar verilmiştir.

2.5. Verilerin Toplanması

YÖK Ulusal Tez Merkezinde bulunan çalışmanın ölçütüne uygun tezler, indirilerek bilgisayar ortamına kaydedilmiştir. Güvenirliği sağlayabilmek amacıyla indirilen tezler ile sisteme kayıtlı tezlerin sayı ve içeriklerinin doğruluğu kontrol edilmiştir. Farklı tarihlerde tez sayısında değişim olup olmadığı ve indirilen tezlerin kontrolü sağlandığından güvenilirliğini de artırmıştır. Makaleler, bildirimler ve kitaplar, araştırmada yer almamıştır.

2.6. Verilerin Analizi

Çalışma kapsamında seçilen tezlerin incelenebilmesi için tezlerin düzeyleri, yılları, yürütüldüğü bilim dalları, hangi illerde yapıldığı, konuları, yöntemleri, desenleri, tezin çalışma grubu, bulgularından elde edilen önemli sonuçları ve önerileri olmak üzere 10 başlıktan oluşan bir “Tez İnceleme Formu” oluşturulmuştur. Bu form oluşturulurken çocuk koruma alanı ile ilgili detaylı bir araştırma yapılmış ve incelemesi yapılacak tezler okunmuştur.

2.7. Çalışmanın Sınırlılıkları

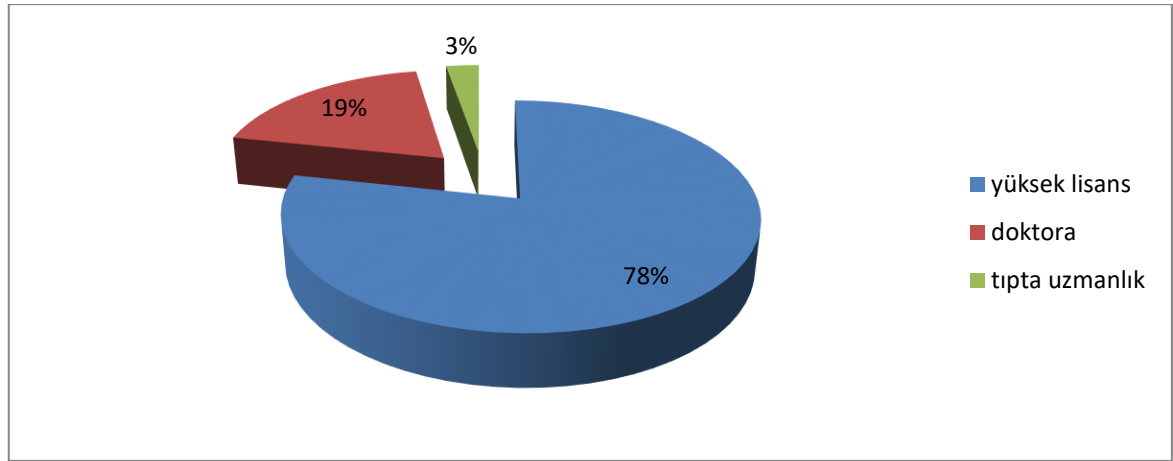
Bu çalışma YÖK Ulusal Tez Merkezinde erişim izni bulunan “çocuk koruma”, “çocuk koruma kanunu”, “çocukların korunması” ve “5395” kelimeleri ile tarama yapıldığı takdirde sıralanan 37 tane yüksek lisans ve doktora tezi ile sınırlıdır.

3. Bulgular

3.1. Lisansüstü Tezlerin Düzeyleri

Çalışmanın birinci alt amacına uygun olarak lisansüstü tezlerin düzeylerine (yüksek lisans, tıpta uzmanlık ve doktora) göre dağılımları şekil 1’de verilmiştir.

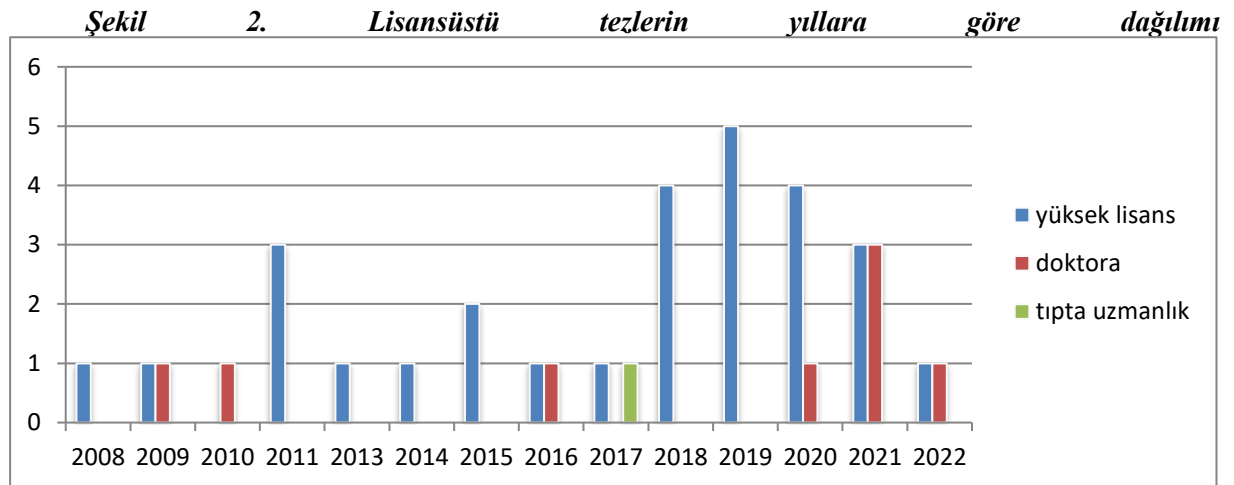
Şekil 1. Tezlerin düzeylerine göre dağılımı

Şekil 2’de görüldüğü üzere incelenen 37 çalışmanın 29’unun (%78) tanesinin yüksek lisans, 7’sinin (%19) doktora, birinin (%3) tıpta uzmanlık düzeyinde olduğu belirlenmiştir. İnceleme yapılan konuda yüksek lisans tezlerinin yoğunlukta olduğu anlaşılmaktadır.

3.2. Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Çalışmanın ikinci alt amacına uygun olarak lisansüstü tezlerin yıllara dağılımları şekil 2’de verilmiştir.

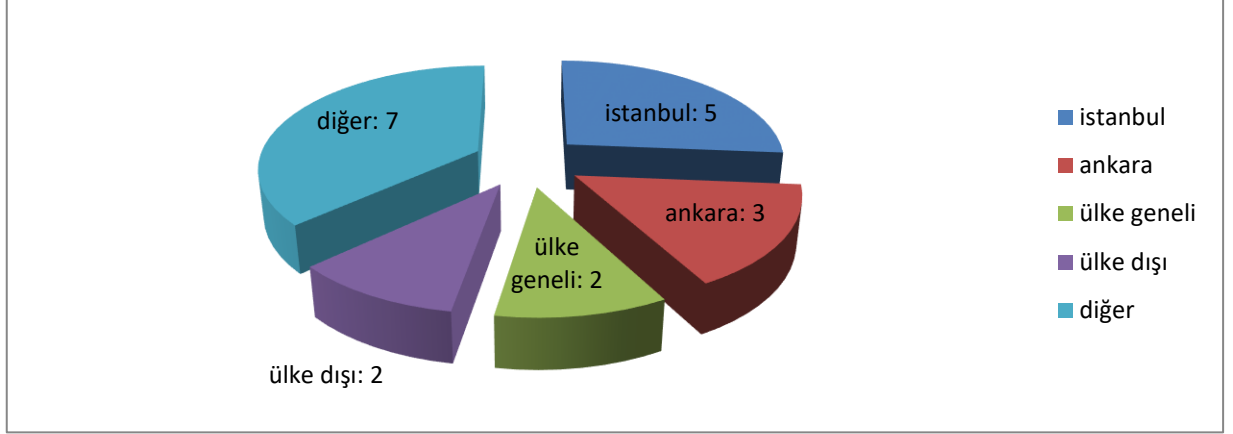

Şekil 2’de görüldüğü üzere 2018, 2019, 2020, 2021 yıllarında çocuk koruma alanında yapılan çalışmaların yoğunlaştığı belirlenmiştir. En fazla çalışma 2021 yılında yapılmış olup 3 tanesi yüksek lisans tezi 3 tanesi doktora tezi olduğu anlaşılmaktadır.

3.3. Lisansüstü Tezlerin İllere Göre Dağılımı

Çalışmanın üçüncü alt amacına uygun olarak lisansüstü tezlerin illere göre dağılımları şekil 3'te verilmiştir.

Şekil 3. Lisansüstü tezlerin illere göre dağılımı

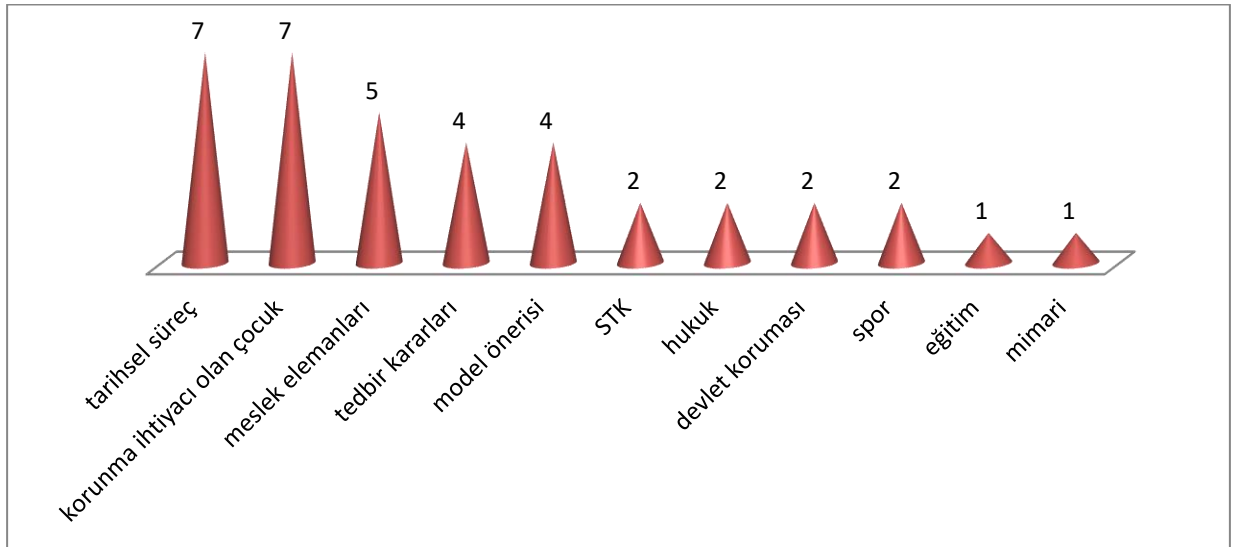

İncelenen 37 tezden 19 tanesinin çalışma grubu bulunmaktadır. Şekil 3'te görüldüğü üzere 5 tanesinin İstanbul ilinde, 3 tanesinin Ankara ilinde, 2 tanesinin ülke geneli, 2 tanesinin ülke dışı (Togo, Berlin), 7 tanesinin diğer illerinde (Afyonkarahisar, Kocaeli, Trabzon, İzmir, Manisa, Düzce-Zonguldak-Bolu bölgesinde, Tokat-Amasya, Samsun-Çorum bölgesinde) çalışıldığı belirlenmiştir. Çalışmaların İstanbul ve Ankara illerinde diğer illere göre yoğun olduğu anlaşılmaktadır.

3.4. Lisansüstü Tezlerin Konuları

Çalışmanın dördüncü alt amacına uygun olarak lisansüstü tezlerin araştırma konularına (tarihsel süreç, çocuk koruma sistemi model önerisi, STK, eğitim, hukuk, korunma ihtiyacı bulunan çocuklar, devlet koruması, meslek elemanları, tedbir kararları, spor, mimari) göre tezlerin dağılımları şekil 4'te verilmiştir.

Şekil 4. Lisansüstü tezlerin araştırma konularına göre dağılımı

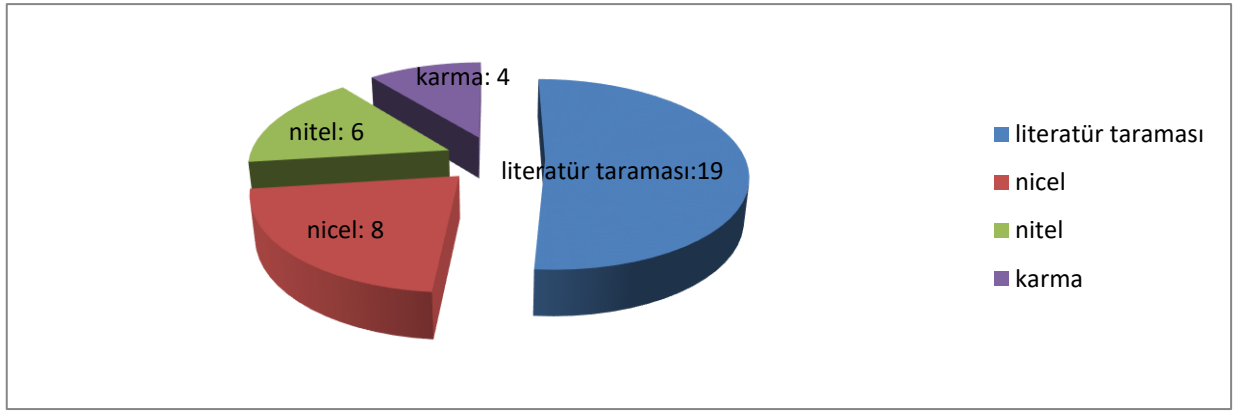
Şekil 4'te görüldüğü üzere; incelenen 37 tezden 7 tanesinin çocuk koruma sisteminin tarihsel sürecini, 7 tanesinin korunma ihtiyacı olan çocukları (ihmal-istismar mağduru, suça sürüklenen, mülteci

ve internet bağımlısı çocukları), 5 tanesinin meslek elemanlarını (Çocuk Koruma Kanununa dair meslek elemanlarının bilgi ve düşünceleri, meslek elemanlarının sosyal hizmete dair algıları, meslek elemanlarının ikincil travmatik stres düzeyleri), 4 tanesinin tedbir kararlarını (danışmanlık ve bakım tedbirleri), 4 tanesinin alternatif çocuk koruma sistemi model önerisini, 2 tanesinin çocuk koruma sisteminde STK'ların uygulamalarını, 2 tanesinin çocuk koruma politikalarının hukuki boyutunu, 2 tanesinin devlet koruması altında bulunan çocukları, 2 tanesinin sporcu çocukların çocuk koruma sistemindeki yerini, birinin çocuk koruma politikalarının eğitime yansımalarını, birinin çocuk koruma merkezlerinin mimari yapısını konu aldığı belirlenmiştir. Tezlerde konu olarak en fazla çocuk koruma sisteminin tarihsel süreci ve korunma ihtiyacı bulunan çocukların tercih edildiği anlaşılmaktadır.

3.5. Lisansüstü Tezlerin Yöntemleri

Çalışmanın beşinci alt amacına uygun olarak lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine göre tezlerin dağılımları şekil 5'te verilmiştir.

Şekil 5. Lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı

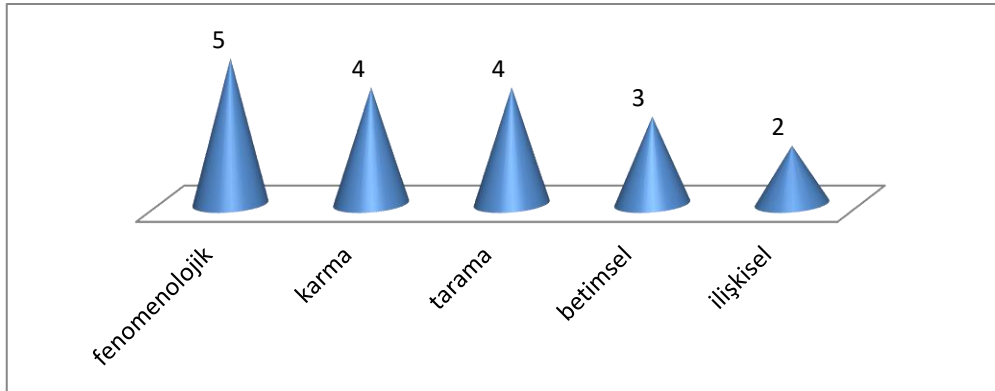

Şekil 5'te görüldüğü üzere incelenen 37 tezdten 19 tanesinin bir konu hakkında derinlemesine bilgi vermeyi amaçlayan literatür taraması şeklinde olduğu; geriye kalan 18 tezdten 8 tanesinin 2 doktora ve 6 yüksek lisans olmak üzere nicel, 6 tanesinin 5 yüksek lisans ve 1 doktora olmak üzere nitel, 4 tanesinin 2 doktora ve 2 yüksek lisans olmak üzere karma yöntemle tasarlandığı belirlenmiştir. Tezlerin büyük bir çoğunluğunun literatür taraması şeklinde tasarlandığı anlaşılmaktadır.

3.6. Lisansüstü Tezlerin Desenleri

Çalışmanın altıncı alt amacına uygun olarak lisansüstü tezlerin araştırma desenlerine göre tezlerin dağılımları Şekil 6'da verilmiştir.

Şekil 6. Lisansüstü tezlerin araştırma desenlerine göre dağılımı

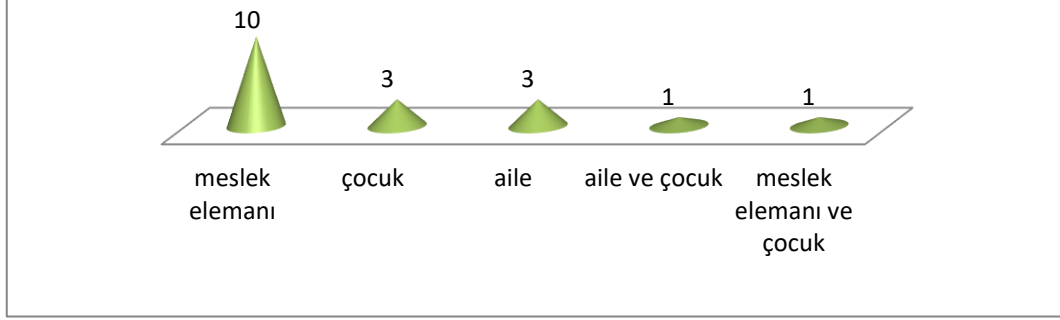

Şekil 6'da görüldüğü üzere bir yönteme göre tasarlanan 18 tezden 5 tanesinin fenomenolojik, 4 tanesinin karma, 4 tanesinin tarama, 3 tanesinin betimsel ve 2 tanesinin ilişkisel desene göre şekillendirildiği belirlenmiştir. Araştırmacıların tezlerde fenomenolojik deseni diğer araştırma desenlerine göre daha fazla tercih ettiği anlaşılmaktadır.

3.7. Lisansüstü Tezlerin Çalışma Grupları

Çalışmanın yedinci alt amacına uygun olarak lisansüstü tezlerin çalışma grubuna göre tezlerin dağılımları şekil 7'de verilmiştir.

Şekil 7. Lisansüstü tezlerin çalışma gruplarına göre dağılımı

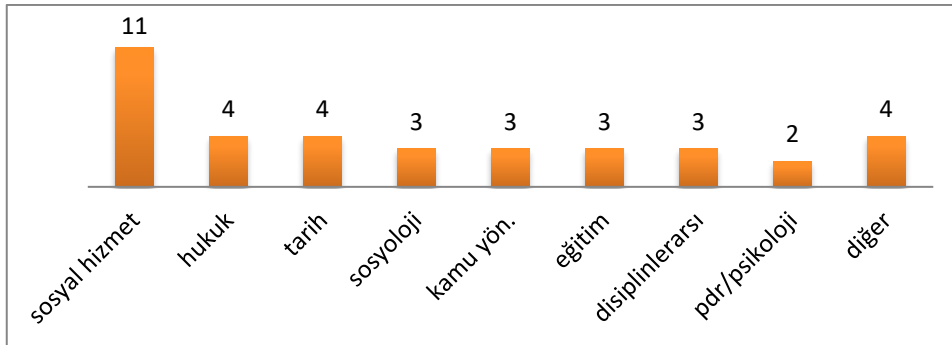

Şekil 7'de görüldüğü üzere bir yönteme göre tasarlanan 18 tezden 10 tanesinin çalışma grubunu çocuk koruma alanında çalışan meslek elemanlarının (sosyal hizmet uzmanları, psikologlar, rehberlik ve psikolojik danışmanlar, sosyologlar, çocuk gelişimciler, öğretmenler, okul yöneticileri), 3 tanesinin çalışma grubunu çocuk koruma sistemi içerisinde bulunan çocukların (danışmanlık tedbiri uygulanan, kurum bakımında bulunan çocuklar), 3 tanesinin çalışma grubunu ailelerin (çocuğu kurum bakımında bulunan, koruyucu aileler), birinin çalışma grubunu aile ve çocuğun (hastane tarafından cinsel istismar bildiri yapılan çocuk ve ailesi), birinin çalışma grubunu meslek elemanı ve çocuğun (kurum bakımındaki çocukların ve kurumda çalışan meslek elemanları) oluşturduğu belirlenmiştir. Araştırmacıların tezlerin büyük çoğunluğunda çalışma grubu olarak meslek elemanlarını tercih ettiği anlaşılmaktadır.

3.8. Lisansüstü Tezlerin Yürütüldüğü Bilim Dalları

Çalışmanın sekizinci alt amacına uygun olarak lisansüstü tezlerin anabilim dalına göre dağılımları şekil 8'de verilmiştir.

Şekil 8. Lisansüstü tezlerin yürütüldüğü bilim dallarına göre dağılımı

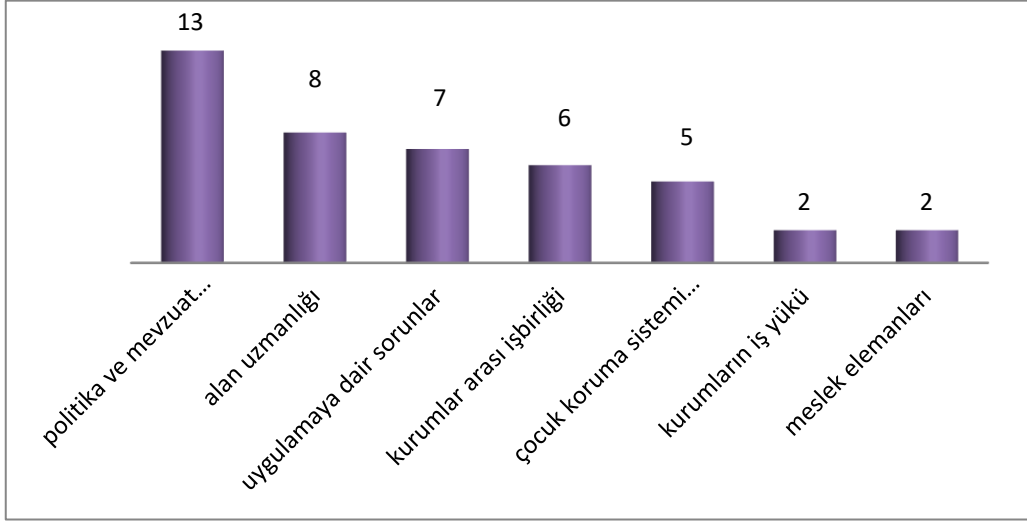
Şekil 8'de görüldüğü üzere, incelenen 37 tezin 3 doktora 8 yüksek lisans tezi olmak üzere 11 tezin sosyal hizmet anabilim dalında, 4 yüksek lisans tezinin hukuk anabilim dalında, 4 yüksek lisans tezinin tarih anabilim dalında, 3 yüksek lisans tezinin sosyoloji anabilim dalında, 3 yüksek lisans tezinin kamu yönetimi anabilim dalında, 2 doktora 1 yüksek lisans olmak üzere 3 tezin eğitim bilimleri anabilim dalında, 1 doktora 2 yüksek lisans olmak üzere 3 tezin disiplinlerarası (sosyal psikiyatri, göç

araştırmaları, adli bilimler) anabilim dallarında ve 4 yüksek lisans tezinin diğer anabilim dallarında (İslami bilimler, ÇEKO, kentsel tasarım, tıp) yürütüldüğü belirlenmiştir. Tezlerin büyük çoğunluğunun sosyal hizmet bilim dalında yürütüldüğü anlaşılmaktadır.

3.9. Lisansüstü Tezlerin Bulgularından Elde Edilen Önemli Sonuçlar

Çalışmanın dokuzuncu alt amacına uygun olarak lisansüstü tezlerin bulgularından elde edilen önemli sonuçlara göre dağılımları şekil 9’da verilmiştir.

Şekil 9. Lisansüstü tezlerin bulgularından elde edilen önemli sonuçlara göre dağılımı

Şekil 9’da görüldüğü üzere incelenen tezlerden 13 tanesinin bulgularının sonuçlarına göre çocuk koruma sisteminde politika ve mevzuat yetersizliği olduğu sonucu belirlenmiştir. Buna göre; çocuk koruma kanununda çocukların göçmenlik durumunda (Aras, 2021), internet ortamında (Aslan, 2021) ve spor alanlarında (Metin, 2022) korunmasına dair yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Kanundaki “sosyal çalışma görevlisi” tanımı alanda çalışan meslek elemanlarının mesleki sınırlarını belirsizleştirmekte, rol karmaşalarına sebep olmakta ve çalışanlarının iş yüklerini arttırmaktadır (Demirbaş, 2021). Türkiye her ne kadar çocuk koruma sisteminde aile odaklı bir sistem geliştirmeyi hedeflese de aileye dair iyileştirici önlem ve faaliyetlerden ziyade çocuk koruma sistemine giren çocuklara yönelik hizmetlerin geliştirildiği görülmektedir. Ülkemizde aile sistemlerinde değişiklik yaşayan ve bu sebeple bakımlarını büyükanne-baba, hala, teyze, amca, dayı gibi aile üyeleri tarafından üstlenilen oldukça fazla sayıda çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların da takiplerinin yapılabildiği bir mekanizmanın bulunmadığı görülmektedir (İzci, 2021). Çocuk koruma alanında çalışan meslek elemanlarına göre, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunundaki “bakım tedbiri kararı” ile 2828 sayılı yasadaki “koruma kararı”nın çocuk birbirinden ayrılması gerekmektedir (Güneç, 2020). Evlat edinmeye dair yasal mevzuatın geliştirilmesi ve evlat edinme modelinin daha işlevsel kullanılması için politikalar üretilmesi gerekmektedir (Mısırlı, 2020). Çocukların afet, savaş, kaza gibi acil durumlarda korunmasına yönelik politikalar geliştirilmelidir (Şavur, 2018). Çocuk koruma alanında faaliyet gösteren STK’lar güçlendirilmeli, denetleme standardizasyonu oluşturulmalı ve çocuk koruma alanında çalışan kurumlarla iletişimleri geliştirilmelidir (Öztürk, 2022; Boztilki, 2016). Çocukların suçla buluşmasını önleyici, çocuğu topluma kazandırmayı hedefleyen politikalar geliştirilmelidir (Çakır, 2013). Kurum bakımından faydalanmaya başlayan çocukların %70’i kurumu bırakmak istememektedir. Kurum olanakları, kurum çalışanlarından görülen sevgi ve ilgi çocuklar için kurum bakımını cazip kılabilir. Bu durum aile merkezli iyileştirici hizmetlerde yetersizlikler olduğunu göstermektedir (Yalçın, 2011).

İncelenen tezlerden 8 tanesinin bulgularının sonuçlarına göre çocuk koruma alanının alan uzmanlığına ihtiyaç duyduğu sonucu belirlenmiştir. Mülteci çocukları koruma alanında faaliyet gösteren

STK'ların sosyal çalışmacı kadrosunda sosyal hizmet mezunu kimseleri istihdam etmedikleri ve bu durumun çocukların hak kayıpları yaşamasına sebep olduğu görülmüştür (Öztürk, 2022). Meslek elemanlarının süpervizyon alma durumlarının sınırlı olduğu ve kurumların süpervizyon faaliyetlerinden çoğunlukla meslek elemanlarının haberdar olmadığı görülmüştür. Çocukla çalışan ve görüşmeler yapan uzmanların bu konuda ayrıca uzmanlaşmış belli meslek alanlarından olması gerekmektedir (Demirbaş, 2021). Sosyal çalışma görevlilerinin koruma kararları konusunda uzmanlaşmaları gerekmektedir. Sosyal inceleme ve aile ziyaretlerine dair eğitim alınmamasına rağmen sosyal inceleme raporları yazıldığı görülmektedir (Gününç, 2020). Sosyal inceleme raporlarını yazmaya yetkin meslek grubu yalnızca sosyal hizmet uzmanlarıdır (Aldemir, 2011). 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda bulunan sosyal çalışma görevlisi çatı tanımının kaldırılarak her meslek elemanının kendi mesleki eğitimleri doğrultusunda hizmetler sunması sağlanmalıdır (Mısırlı, 2020; Aldemir, 2011). Çocuk koruma sistemi içerisine dâhil olan tüm kurum ve çalışanlarının yetkin kılınması ve eğitimlerinin standardizasyonunun sağlanması gerekmektedir (Şavur, 2018). Çocuk ihmal ve istismarı alanında çalışan meslek elemanlarının yetkinliğini arttıracak hizmetiçi eğitim, süpervizyon ve akademik düzeydeki eğitimin desteklenmesi gibi çalışmalar yapılmalıdır (Beter, 2010).

İncelenen tezlerden 7 tanesinin bulgularının sonuçlarına göre uygulamaya dair sorunlar olduğu sonucu belirlenmiştir. Ülkemizde çocuk koruma sisteminde merkezi bir anlayışın olmaması çocukların kurumlar arası örselenmesine ve ikincil travmalar yaşamasına sebep olurken hizmet sunumunu ve çocukların izlenmesini zorlaştırmaktadır. Adalösenlere dair hizmetlerin daha sınırlı ve yetersiz olduğu görülmektedir (Demirbaş, 2021). Çocuğun kurum bakımına alınmasını gerektiren riskli ve acil bir durum olmaması halinde kurum bakımı kararı öncesinde sosyal inceleme raporu göz önünde bulundurularak sosyal çalışma görevlilerinin görüşleri dikkate alınmalıdır. Çocuk Koruma Kanununda tedbir kararının verilmesinde sosyal inceleme yapılmadan karar alma yetkisi yargıca verilmiştir. Bu uygulama, çocuk koruma alanında çalışan meslek elemanları tarafından çocuk yararına görülmemekte ve çocuk kurum bakımına alındıktan sonra çocuğun yeniden aile ortamına dönüşü konusunda zorluklar yaşanmaktadır (İzci, 2021; Aldemir, 2011). Çocuklara dair danışmanlık tedbirinin önemini ve amacının hem uygulayıcılar hem de toplum tarafından tam olarak anlaşılabilmesi çocuk için birçok riski beraberinde getirmektedir. Çocuk Koruma Kanununda geçen tedbir kararlarının uygulanma aşaması ve sonuçlarına dair denetleme mekanizmaları geliştirilmesi gerekmektedir. Danışmanlık tedbirinin meslek elemanları tarafından fazla iş yükünden kaynaklı ek iş olarak algılanabildiği, uygulanabilmesi için düzenli takiplerin yapılamadığı, danışmanlık becerilerini geliştirecek eğitimlere ihtiyaç duyulduğu ve meslek elemanlarının mezun oldukları alanlar göz önünde bulundurularak vaka dağıtımı yapılmadığı görülmektedir (İzci, 2021; Soylu, 2019; Bağdat, 2016;). Çocuk ve ailelerin uzun vadeli danışmanlık ihtiyaçları karşılanamamaktadır (Paslı, 2009). Çocukları çocuk koruma sistemine dâhil olan ailelerin işlevselliğini arttırmak için hizmetlerin uygulanmadığı görülmüştür (Yolcuoğlu, 2009).

İncelenen tezlerden 6 tanesinin bulgularının sonuçlarına göre çocuk koruma sistemine dâhil olan kurumlar arasında işbirliği sağlanamadığı sonucu belirlenmiştir. Çocuk koruma alanında çalışan kurumların birbirleriyle iletişim halinde olmaması ve eşgüdümlü hizmet yürütmemesi birçok sorunun temel nedeni olabilmektedir (Demirbaş, 2021; Şavur, 2018). Bu kurumlar arasında çocuğa dair daha iyi ve ortak bir hizmet geliştirmek amacıyla belirli sınırları bulunan bilgi paylaşımı bulunmamaktadır (İzci, 2021). Kurumların ve kurum çalışanların çocuk için hayati önem taşıyan danışmanlık tedbiri başta olmak üzere tedbir kararları ile ilgili bilgi ve sorumluluk sahibi olabilmeleri, işbirliği içerisinde danışmanlık tedbirlerinin uygulanmasını sağlamaları gerekmektedir (Bağdat, 2018). Okullar, çocuk koruma sistemine dâhil olan çocuklara dair hizmet verirken okul, çocuk ve diğer kurumlar arasındaki iletişimi ve işbirliğini sağlamakta zorlanmaktadırlar (Elmacı, 2016). Çocuklara yönelik ihmal ve istismar konusunda kurumlar arası işbirliği ve ortak sorumluluk bilinciyle hareket edilmelidir (Beter, 2010).

İncelenen tezlerden 5 tanesinin bulgularının sonuçlarına göre çocuk koruma sistemi modelinin geliştirilmesi gerektiği sonucu belirlenmiştir. Çocuk evlerinde bulunan ev sorumluları ve bakıcı personellerin psikososyal destekli uygulamalar yapmakta yetersiz oldukları görülmüştür. Bu nedenle

çocuk evlerinde yoğun psikososyal destek hizmetlerinin verilmesi sağlanarak çocukların kişilik gelişimlerinin daha sağlıklı ilerlemesi sağlanmalıdır (İzci, 2021). Çocukların zamanlarının büyük bir çoğunluğunu geçirdikleri mekânlar dikkatlerini çekecek şekilde çocuk istek ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak tasarlanmalıdır (Yılmaz, 201). Ülkemizdeki kurumların çocuk koruma sisteminde ortak amaç ve hedefle hizmet sınırlarını çizmesi ve birlikte hareket edebilmek için bir mekanizma geliştirmesi gerekmektedir (Üner, 2020). Acil durumlarda çocuk korumaya yönelik Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin gerekliliklerine dayanarak bir izleme değerlendirme mekanizması oluşturulmalıdır (Şavur, 2018). Katılımcı meslek elemanlarına göre, danışmanlık tedbirinin daha etkin uygulanması için farklı bir birim altında danışmanlık alanında uzmanlaşan meslek elemanları tarafından verilmesi gerekmektedir (Bağdat, 2018).

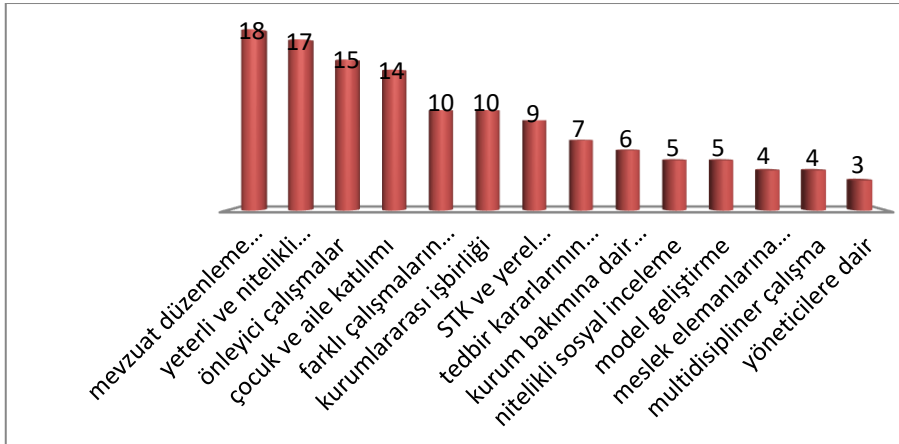
İncelenen tezlerden 2 tanesinin bulgularının sonuçlarına göre kurumların iş yükünün fazla olduğu sonucu belirlenmiştir. Mülteci çocuklara yönelik yürütülen faaliyetlerin kamu kurumların iş yükünün fazla olmasından kaynaklı eş zamanlı yürütülemediği görülmektedir (Öztürk, 2022). Meslek elemanlarının stres kaynağı olarak tanımladığı iş yükü fazlalığı ve personel yetersizliği birçok sorunun ana sebebinin oluşturarak hizmet kalitesini düşürmektedir (Mısırlı, 2020).

İncelenen tezlerden 2 tanesinin bulgularının sonuçlarına göre meslek elemanlarını etkileyen olumsuz faktörler olduğu sonucu belirlenmiştir. Meslek elemanlarının travma sonrası stres bozukluğu ve temel empati düzeylerinin artmasını sıklıkla deneyimlemelerine karşın sosyal destek mekanizmalarına ulaşamadıkları görülmektedir (Demirbaş, 2021). Meslek elemanlarının üniversitede aldıkları eğitimleri yetersiz bulmalarının ve sağladıkları hizmetler sonrası olumlu ya da olumsuz geri dönüşler alamamalarının iş hayatlarını olumsuz etkiledikleri görülmektedir (Mısırlı, 202).

3.10. Lisansüstü Tezlerin Sonuçlarından Çıkan Öneriler

Çalışmanın onuncu alt amacına uygun olarak lisansüstü tezlerin sonuçlarından çıkan önerilere (mevzuat düzenleme ve geliştirme, yeterli ve nitelikli meslek elemanı, önleyici çalışmalar, çocuk ve aile katılımı, farklı çalışmaların yapılması, kurumlar arası işbirliği, STK ve yerel yönetimlerin güçlendirilmesi, tedbir kararlarının uygulanması, kurum bakımına dair iyileştirme, nitelikli sosyal inceleme, model geliştirme, meslek elemanlarına dair, multidisipliner çalışma, yöneticilere dair) göre dağılımları şekil 10'da verilmiştir.

Şekil 10. Lisansüstü tezlerin sonuçlarından çıkan önerilere göre dağılımı

Şekil 10'a göre; incelenen tezlerin 18 tanesinin öneriler bölümünde çocuk koruma sisteminin daha etkin ve çocuğun yararı gözetilerek işleyebilmesi için mevzuat düzenleme ve geliştirmeye ihtiyaç olduğu söylenmektedir (Öztürk, 2022; Aslan, 2021; Aras, 2021; İzci, 2021; Güneneç, 2020; Üner, 2020; Mısırlı, 2020; Soylu, 2019; Gündoğdular, 2019; Kara, 2019; Şavur, 2018; Gbedey-Vogombia, 2018; Otyakmaz, 2018; Al-Athibanee, 2017; Boztilki, 2016; Elmacı, 2016; Çakır, 2013; Aldemir, 2011).

Araştırma Makalesi

İncelenen tezlerin 17 tanesinin öneriler bölümünde çocuk koruma alanında çalışan meslek elemanlarının alanda uzmanlaşmalarının sağlanması ve yeterli sayıda meslek elemanının istihdam edilmesi önerilmektedir (Metin, 2022; Öztürk, 2022; Aslan, 2021; Demirbaş, 2021; Güneç, 2020; Mısırlı, 2020; Üner, 2020; Gündoğdular, 2019; Soylu, 2019; Yenişol, 2019; Şavur, 2018; Otyakmaz, 2018; Bağdat, 2018; Kırcı, 2017; Aldemir, 2011; Yalçın, 2011; Beter, 2010).

İncelenen tezlerin 15 tanesinin öneriler bölümünde çocukların çocuk koruma sistemine dahil olmamaları için önleyici çalışmalar yapılması önerilmektedir (Metin, 2022; Öztürk, 2022; Aslan, 2021; Aras, 2021; Demirbaş, 2021; Mısırlı, 2020; Soylu, 2019; Kara, 2019; Otyakmaz, 2018; Şavur, 2018; Kırcı, 2017; Elmacı, 2016; Güneş, 2015; Yalçın, 2011; Paslı, 2009).

İncelenen tezlerin 14 tanesinin öneriler bölümünde etkin bir çocuk koruma sistemi oluşturabilmek için çocuk ve aile katılımının desteklenmesi gerektiği ve buna yönelik hizmetler oluşturulması gerektiği önerilmektedir (Metin, 2022; Demirbaş, 2021; İzci, 2021; Üner, 2020; Mısırlı, 2020; Soylu, 2019; Kara, 2019; Şavur, 2018; Gbedey-Vogombia, 2018; Kırcı, 2017; Güneş, 2015; Yalçın, 2011; Peter, 2010).

İncelenen tezlerin 10 tanesinin öneriler bölümünde çocuk koruma alanında farklı çalışmaların yapılması önerilmektedir (İzci, 2021; Güneç, 2020; Gündoğdular, 2019; Kocabıyık, 2019; Soylu, 2019; Otyakmaz, 2018; Elmacı, 2016; Güneş, 2015; Çakır, 2013; Paslı, 2009).

İncelenen tezlerin 10 tanesinin öneriler bölümünde çocuk koruma alanında hizmet veren kurumların çocuğun üstün yararını gözeterek daha iyi hizmet anlayışıyla işbirliği sağlamaları önerilmektedir (Metin, 2022; Öztürk, 2022; Aras, 2021; Demirbaş, 2021; İzci, 2021; Mısırlı, 2020; Şavur, 2018; Elmacı, 2016; Güneş, 2015; Beter, 2010).

İncelenen tezlerin 9 tanesinin öneriler bölümünde STK ve yerel yönetimlerin güçlendirilerek çocuk koruma sisteminde daha fazla rol almasının sağlanması önerilmektedir (Öztürk, 2022; Aras, 2021; Demirbaş, 2021; İzci, 2021; Soylu, 2019; Şavur, 2018; Elmacı, 2016; Güneş, 2015; Beter, 2010).

İncelenen tezlerin 7 tanesinin öneriler bölümünde tedbir kararlarının uygulanmasına yönelik izleme ve denetleme mekanizmasının geliştirilmesi önerilmektedir (İzci, 2021; Soylu, 2019; Yenişol, 2019; Şavur, 2018; Yalçın, 2011; Beter, 2010).

İncelenen tezlerin 6 tanesinin öneriler bölümünde çocuklara yatılı bakım sağlayan kurumlarının sayısının ve niteliğinin artırılması, çocuklara yönelik mekan tasarımları yapılması önerilmektedir (İzci, 2021; Yılmaz, 2021; Mısırlı, 2020; Yenişol, 2019; Aldemir, 2011; Yalçın, 2011).

İncelenen tezlerin 5 tanesinin öneriler bölümünde nitelikli sosyal incelemelerin yapılması, sosyal inceleme raporlarının tek yetkili meslek grubu olan sosyal hizmet uzmanları tarafından yazılması ve sosyal çalışma görevlisi çatı tanımının yarattığı karmaşayı engellemek için düzenlemeler yapılması önerilmektedir (İzci, 2021; Güneç, 2020; Mısırlı, 2020; Aldemir, 2011; Beter, 2010).

İncelenen tezlerin 5 tanesinin öneriler bölümünde çocuk koruma modelinin geliştirilmesi için okul sosyal hizmeti uygulamaya geçirilmesi, koruma altına alınan çocuklar için veri sistemi geliştirilmesi, göçmen ve refakatsiz çocuklar için politikalar geliştirilmesi önerilmektedir (Aras, 2021; İzci, 2021; Mısırlı, 2020; Soylu, 2019; Elmacı, 2016).

İncelenen tezlerin 4 tanesinde çocuk koruma alanında çalışan meslek elemanlarının iş yüklerinin azaltılması, gizliliklerinin sağlanması ve psikolojik sağlamlıkları için destek mekanizmaları oluşturulması önerilmektedir (Öztürk, 2022; Demirbaş, 2021; Mısırlı, 2020; Yalçın, 2010).

İncelenen tezlerin 4 tanesinde multidisipliner çalışmaların çocuk koruma uygulamalarında desteklenmesi ve çocuk koruma kavramının çocukla çalışan her alanda karşılığının bulunmasının sağlanması önerilmektedir (Demirbaş, 2021; Mısırlı, 2020; Kırcı, 2017; Güneş, 2015).

İncelenen tezlerin 3 tanesinde kurum yöneticilerin çocuk koruma alanında eğitimlerinin, çalışma deneyimlerinin olması gerektiği önerilmektedir (Öztürk, 2022; Demirbaş, 2021; Mısırlı, 2020).

1. Sonuç ve Öneriler

Çocuk koruma sistemi, çocuğun gelişimini engelleyici faktörleri tespit etmeyi, bu faktörleri ortadan kaldırmak için önleyici politikalar geliştirmeyi ve çocuğun yararını gözeterek müdahaleler yürütebilmelidir. Yalnızca risklerle buluşan çocuklar değil tüm çocuklar için işbirlikçi, katılımcı ve korumacı politikalar ve hizmetler oluşturabilmelidir (Bilgin, 2020).

Çalışma sonucunda, çocuk koruma alanı ile ilgili yazılan lisansüstü tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Çocuk koruma alanında en fazla tezin 2021 yılında yapıldığı belirlenmiştir. Son yıllarda göç, STK, internet bağımlılığı, spor gibi konularda çalışmaların yapıldığı anlaşılmaktadır.

İncelenen tezlerin 11 tanesi sosyal hizmet alanında yazılmıştır. Tezlerin 7 tanesinin konusu çocuk koruma sisteminin tarihsel sürecine yönelik iken 6 tanesi korunma ihtiyacı bulunan çocukları konu almaktadır. Araştırmacıların tezlerde çalışma grubu olarak; çocuk koruma alanında çalışan meslek elemanlarını, çocuk koruma sistemi içerisinde bulunan çocukları, aileleri, aile ve çocuğu, meslek elemanı ve çocuğu seçtiği belirlenmiştir.

Tezlerin büyük çoğunluğunun bir konu hakkında derinlemesine bilgi vermeyi amaçlayan literatür taraması şeklinde olduğu, 8 araştırmanın nicel, 6 araştırmanın nitel ve 4 araştırmanın karma yöntemle yapıldığı belirlenmiştir. Bir yöntemle göre tasarlanan 18 tezden 5 tanesi fenomenolojik, 4 tanesi karma, 4 tanesi tarama, 3 tanesi betimsel ve 2 tanesi ilişki desene göre yapılandırıldığı belirlenmiştir.

Tezlerin bulgularının sonuçlarına göre; politika ve mevzuat yetersizliğinin olduğu, çocuk koruma alanının alan uzmanlığına ihtiyaç duyduğu, uygulamaya dair sorunların olduğu, çocuk koruma sistemine dâhil olan kurumlar arasında işbirliği sağlanamadığı, çocuk koruma sistemi modelinin geliştirilmesi gerektiği, kurumların iş yükünün fazla olduğu, meslek elemanlarını etkileyen olumsuz faktörler olduğu belirlenmiştir.

İncelenen tezlerde; mevzuat düzenleme ve geliştirmenin yapılması, yeterli ve nitelikli meslek elemanı istihdamının yapılması, çocukların risklerle buluşmasını önleyici çalışmaların yapılması, çocuk ve ailelerin çocuk koruma sistemine aktif katılımının sağlanması, çocuk koruma alanında farklı bilimsel çalışmaların yapılması, çocukların korunmasına yönelik sorumlulukları bulunan kurumların işbirliği içerisinde çalışmasını, çocuklara yönelik çalışmalar yürüten STK ve yerel yönetimlerin güçlendirilmesi gerektiği, Çocuk Koruma Kanuna göre uygulanan tedbir kararlarının sistemli bir şekilde uygulanması, kurum bakımına dair iyileştirmeler yapılması, nitelikli sosyal incelemelerin yapılması, çocuk koruma sistemine dair model geliştirilmesi, meslek elemanlarına dair iyileştirmeler yapılması, çocuk koruma alanında multidisipliner çalışmanın sağlanması ve yöneticilere dair iyileştirmeler önerilmektedir.

Yukarıda verilen sonuçlar ve literatür taraması doğrultusunda şu öneriler getirilebilir:

- Araştırmacılar tarafından görece daha az çalışılan nicel, nitel ve karma yöntemli araştırmaların sayısı arttırılabilir.
- Yoğunluk olarak İstanbul ve Ankara illerinde yoğunlaşan araştırmalar Türkiye'nin farklı illerinde çeşitlendirilebilir.
- Lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımlarında en fazla çalışmanın tarihsel süreç özelinde olduğu görülmektedir. Buna göre, çocuk koruma ile ilgili araştırmalar genişletilip farklı konularda çalışmalar yapılabilir. Çocuk koruma alanında hizmet sunan kurumların faaliyetleri, evlat edinen/koruyucu ailelerin deneyimleri, çocuk koruma sisteminin çocukların gözünden değerlendirilmesi gibi farklı konular tercih edilebilir.
- Çalışılan grup olarak daha çok meslek elemanlarının olduğu görülen lisansüstü tezlerin çalışma gruplarının çeşitliliği artırılabilir. Çalışma gruplarına çocuklar, çocukların

ebeveynleri, koruyucu aileler vs. dâhil edilerek çocuk koruma sisteminin farklı açılardan değerlendirilmesi yapılabilir.

- Çocuk koruma alanında yazılan tezlerin bulgularından çıkan sonuçlar ve öneriler dikkate alınarak çocuk koruma alanında çalışan uzmanların niteliği ve niceliği artırılabilir, yasal düzenlemeler yapılarak mevzuat ve politikalar geliştirilebilir, araştırmacılar tarafından önerilen çocuk koruma modelleri dikkate alınarak çocuk koruma sistemi geliştirilebilir.

Çocuk koruma sistemi ile ilgili Türkiye’de yapılan lisansüstü tezlerle sınırlı kalınmayarak, yurt dışı lisansüstü tez, makale, rapor vb. çalışmalar da incelenerek araştırmalar karşılaştırılabilir veya genişletilebilir.

Kaynakça

Akbaş, E. ve Atasü Topçuoğlu, R. (2009). Modern çocukluk paradigmasının oluşumu ve eleştirel bir değerlendirme. *Toplum ve Sosyal Hizmet* 20 (1), 95-103.

Bilgin, Ö. (2020). Çocuk Koruma Hizmetlerinde Çocuk İhbar ve Bildirimlerinin Değerlendirilmesi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi* 4(2), 26-37.

Buz, S. ve Ayyıldız, A.A. (2020). Çocuk refahı çalışanlarının farklı sosyal hizmet sunum modellerindeki deneyimleri: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı dönemleri. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(2), 524-553.

Elmacı, D. (2022). Milli Eğitim Bakanlığının Yetiştirme Yurtlarıyla İmtihani: Özel Eğitim ve Çocuk Koruma Alanından Tarihsel Deneyimler. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi* 13 (2), 1067-1082.

Karakuş, Ö. ve Tekin, H. H. (2012). Çocuk koruma kanunu uyarınca haklarında danışmanlık tedbiri uygulanan çocukların özellikleri (Konya örneği). *Sosyal Çalışma Politikaları* 7 (29), 29-44.

Karataş, K. (2007). Türkiye’de çocuk koruma sistemi ve koruyucu aile uygulamaları üzerine bir değerlendirme. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 8(2), 7-20.

Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 8(15), 170-189.

Özdemir, M. (2019). *Planlı kalkınma döneminde (1963-2018) çocuk refahı alanında gerçekleştirilen sosyal hizmet çalışmaları ve uygulamaları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Sağlam, M. ve Aral, N. (2016). Tarihsel Süreç İçerisinde Çocuk ve Çocukluk Kavramları. *Çocuk ve Medeniyet* 1(2), 43-56.

Sulamacı, F. (2020). *Türkiye’de çocuk evleri ile ilgili araştırmalara bir bakış: sistematik bir derleme çalışması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Karabük.

Turgut, A. Ş. (2018). *Türkiye’deki kurum bakımında büyümüş bireylerin psikolojik dayanıklılık (yılmazlık) düzeylerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yaman, F. ve Tuncay, T. (2020). Ölümçül çocuk istismarları ve Türkiye çocuk koruma sistemine yönelik bir değerlendirme. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(3), 1370-1393.

Yazıcı, E. (2014). Türkiye’de Çocuk Koruma Sistemi ve Koruyucu Aile Bakım Yönteminde Yeni Yaklaşımlar. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 4(2), 247-270.

Yıldırım, Ş. (2017). 2000'Lİ yıllarda çocuk koruma sistemi içinde bakım hizmetlerinin genel görünümü. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1), 87-110.

Yolcuoğlu, İ. G. (2009). Türkiye'de Çocuk Koruma Sisteminin Genel Olarak Değerlendirilmesi. *İnsan ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi* 5(18), 43-58.

İncelenen Tezler

Al-Athibanee, M. W. A. (2017). *Uluslararası silahlı çatışmalarda kadın ve çocukların korunması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Aldemir, V. (2011). Çocuk koruma kanununun sosyal hizmetler ve çocuk esirgeme uygulanmasına ilişkin bir değerlendirme (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Aras, B. T. (2021). *Suriyeli göçmen çocukların 5395 sayılı çocuk koruma kanunu kapsamında değerlendirilmesi: Hatay örneği*. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Aslan, A. (2021). *Siber sahanlıkta çocuk koruma*. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bağdat, C. (2018). *5395 sayılı çocuk koruma kanunundaki danışmanlık tedbirinin sosyal hizmet açısından değerlendirilmesi: Ankara örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Beter, Ö. (2010). *Türkiye'de ve İngiltere'de çocuk koruma sistemleri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Boztilki, M. (2016). *Sivil toplum kuruluşlarının çocuk koruma uygulamalarındaki rolü ve dünyada kurum bakımına güncel yaklaşımlar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çakır, M. (2013). *Suçta sürüklenen çocukların korunmasına yönelik politikalar ve Kocaeli ili verilerinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yalova.

Demirbaş, E. (2021). *Çocuk koruma kanunu kapsamında çocuklara yönelik psikososyal destek sağlayan uzmanların ikincil travmatik stres düzeyleri ve stresle baş etme stratejilerinin belirlenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Doğan, B. (2020). *Alman Çocuk Koruma Sisteminde Türkiyeli Ailelerin Kültür ve Göç Bağlamında Koruyucu Aile Olma Deneyimi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Elmacı, D. (2016). *Koruma altındaki çocukların korunmasında okulun rolüne ilişkin öğretmenlerin, yöneticilerin ve alandaki uzmanların görüşleri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Gbedey-Vogombia, G. M. B. (2018). *Togo'da çocuk koruma politikalarının uygulanmasına ilişkin engeller: Blitta'daki "herkes için eğitim politikası" örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Gündoğdular, Z. S. (2019). *Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinin Türkiye çocuk koruma sistemi üzerindeki etkilerinin analizi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Güneç, M. (2020). *5395 sayılı çocuk koruma kanunu kapsamında sosyal çalışma görevlilerinin sosyal hizmet algılarının değerlendirilmesi (İstanbul örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Güneş, Ö. (2015). *5395 sayılı çocuk koruma kanunu kapsamında danışmanlık tedbiri uygulanan adölesanların depresyon düzeyleriyle ana baba tutumları ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

İşeri, M. (2014). *Osmanlı çocuk koruma sistemi ve darüleytamlar (1851-1923)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

İzci, L. (2021). *Çocuk koruma politikalarının sembolik etkileşimcilik bakış açısıyla analizi: Türkiye, İngiltere, İsveç örnekleri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Kara, E. G. (2019). *4857 sayılı iş kanununa göre çocuk işçi kavramı ve çocukların korunması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kırcı, G. S. (2017). *2015 Ocak-2016 Haziran tarihleri arasında Trabzon çocuk koruma ve izlem merkezine başvuran çocuğun cinsel istismarı olgularının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış tıpta uzmanlık tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, Trabzon.

Kocabıyık, M. O. (2019). *Cumhuriyet dönemi çocuk koruma politikaları (1923-1950)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Köse, Ü. (2008). *İslam hukuku açısından kimsesiz çocukların korunması ve bakımı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Metin, S.C. (2022). *Türk sporunda çocuk koruma programı uygulamalarının değerlendirilmesi*. Kütühy Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kütahya.

Mısırlı, G. N. (2020). *Çocuk koruma sistemini kapsamında bakım tedbiri sürecinin nitel analizi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Otyakmaz, M. B. (2018). *Futbolda çocuk koruma uygulamalarına yönelik nitel bir araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Öztürk, S. (2022). *Sivil Toplum Kuruluşlarının Mülteci Çocuk Koruma Uygulamalarının Değerlendirilmesi*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Paslı, F. (2009). *Örseleme kuşkusıyla Gazi Üniversitesi çocuk koruma merkezi tarafından bildirimleri yapılan adli ve sosyal süreçlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Salim, M. (2011). *Geçmişten günümüze Türkiye’de çocuk koruma politikaları ve sosyal hizmetler ve çocuk esirgeme kurumu* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Sanatasan, Ş. (2021). *Erken cumhuriyet dönemi Türkiye’de çocuğa gösterilen özen ve çocuk koruma politikaları (1923-1940)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.

Sarısoy, K. (2020). *Kurtuluş Savaşı yıllarında kimsesiz çocukların korunması ve yetimhaneler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Soylu, Z. V. (2019). *Türkiye’de çocuk koruma politikaları ve 2000 sonrası uygulanan yeni modeller* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Şavur, D. (2018). *Türkiye’de acil durumlarda çocuk koruma sisteminin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Şeker, K. (2015). *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e çocukların korunması ve çocuk esirgeme kurumu (1917-1981)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Atatürk İlke ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İstanbul.

Üner, E. (2020). *Metropolitan alanlarda çocukların korunması, çocuk mahkemelerinin rolü ve bir model önerisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yalçın, A. (2011). *Çocuk koruma kanunu kapsamında korunmaya muhtaç çocukların gelecek kaygılarının incelenmesi (Afyonkarahisar örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Yeniyol, K. (2019). *Çocuk koruma kanununda yer alantebirlerin çocuk sağlığına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yılmaz, B. G. (2021). *Çocuk koruma merkezlerinin mekânsal tasarım düzeninin kullanıcı algısı ile değerlendirilmesi: Türk Kızılay Bağcılar Çocuk Koruma Merkezi örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Yolcuoğlu, İ. G. (2009). *Çocuk koruma sisteminde aileyle çalışmanın esasları: İstanbul örneğinde çocuk ve ailelerinin gereksinimler, güçlülük ve risk faktörleri açısından değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Extended Abstract

All children need protection due to the characteristics of their developmental period. However, certain conditions and features may require primary protection of children. The changes in the historical process of the value attributed to the child and childhood have been shaped the child protection policies of the states. The idea of ensuring the care and safety of children in the family has led states to take responsibility for child protection as a result of the political and social transformations experienced.

Child protection services covers various psychosocial services in the field of child welfare. Certain conditions are needed in order for the child to develop physically, mentally, emotionally and psychologically in a healthy way and at a level compatible with his peers. These conditions can be social, psychological and economic. Child protection services include identifying the needs that cannot be met by the family or care providers, ensuring that the child continues his/her development in the best way, providing the appropriate care and protection, and protecting the child from all kinds of neglect and abuse.

The aim of this study is to provide a perspective on the subject and contribute to the field of child protection by making an examination of the postgraduate theses in the field of child protection. In this research, which was designed according to the qualitative research method, the document analysis method was used in the process of obtaining and interpreting the data. The sample of the study was determined by criterion sampling, which is one of the purposive sampling methods. In this context, open-access master's and doctoral theses on child protection registered in the Higher Education Council Thesis Documentation Center (YOK-Tez) were included in the study. During the data scanning process, a search was made in the database of YOK-Tez with the keywords "child protection", "child protection law", "5395" and "child protection" in the "scan category". As a result of the database search, a total of 37 theses were found. A total of 37 theses, which were suitable for the research selection criteria, were examined.

As a result of the research, it was seen that most of the postgraduate theses written on the field of child protection were at the master's level.

It is seen that the majority of the theses examined were written in the department of social work. 11 of the theses examined were written in the field of social work while 7 of the theses are about the historical process of the child protection system, 6 of them are about children in need of protection. The participant groups of the theses were mostly professional staff. The sample groups of theses designed according to a method consist of professional staff working in the field of child protection, children in the child protection system, families, family and children, professional staff and children.

The most theses in the field of child protection were made in 2021. In recent years, it was observed that more studies focused on migration, NGOs, internet addiction and sports.

It is seen that the majority of the studies are in the form of literature review aiming to provide in-depth information about a subject, 8 studies are quantitative, 6 researches are qualitative and 4 researches are mixed method. Out of 18 theses designed according to a method, 5 were phenomenological, 4 were mixed, 4 were scanning, 3 were descriptive and 2 were relational.

According to the results of the findings of the theses; It has been concluded that there is a lack of policy and legislation, the field of child protection needs field expertise, there are problems in practice, the lack of cooperation between the institutions involved in the child protection system, the need to develop a child protection system model, the workload of the institutions is high, and there are negative factors affecting the professionals.

According to the theses examined; regulation and development of legislation, sufficient and qualified professional staff, preventive studies, child and family participation, different studies, cooperation between institutions, strengthening of NGOs and local governments, implementation of precautionary decisions, improvement in institutional care, qualified social examination, model development, profession Multidisciplinary work on staff, improvements on managers are recommended.

In line with the results determined above and the literature review, the following suggestions can be made by the researcher:

- Researchers could choose different methodologies as it was indicated that the number of quantitative, qualitative and mixed method studies that are relatively less employed.
- Research areas could be diversified into different provinces of Turkey.
- According to the distribution of graduate theses according to their subjects, it is seen that the most studies were about the historical background of the subject. Accordingly, research on child protection can be expanded and studies can be focused on different subjects. Different topics such as the activities of institutions providing services in the field of child protection, the experiences of foster families, the evaluation of the child protection system from the eyes of children can be preferred.
- The diversity of the study groups of postgraduate theses, which are seen to have more professional staff as the working group, can be increased. Children, parents of children, foster families, etc. are included in the working groups. It is possible to evaluate the child protection system from different perspectives.
- Considering the results and recommendations of the findings of the theses written in the field of child protection, the quality and quantity of experts working in the field of child protection can be increased, legislation and policies can be developed by making legal arrangements, and a child protection system can be developed by taking into account the child protection models suggested by the researchers.